

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ

НАКАЗ

16.08.2004 N 97

Щодо затвердження Інструкції про заходи
профілактики та ліквідації захворювання курей
на синдром зниження несучості (СЗН-76)

Відповідно до статті 7 Закону України "Про
ветеринарну
медицину" (2498-12), Положення про Державний
департамент
ветеринарної медицини, затвердженого постановою
Кабінету Міністрів
України від 8 червня 2001 року N 641 (641-2001-п
) , та з метою
забезпечення епізоотичного благополуччя у
птахогосподарствах
України НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Інструкцію про заходи
профілактики
та ліквідації захворювання курей на синдром
зниження несучості
(СЗН-76) (додається).

2. Директору Державного центру
ветеринарної медицини
птахівництва Демиденку В.М. подати цей наказ
на державну
реєстрацію до Міністерства юстиції України та в 10-
денний термін
забезпечити його тиражування та надсилання установам
ветеринарної
медицини Автономної Республіки Крим, областей,
міст Києва
та Севастополя.

3. Головним державним інспекторам ветеринарної медицини Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя довести зазначену Інструкцію до відома установ системи ветеринарної медицини України та забезпечити контроль за її виконанням.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на Вержиковського О.М. – заступника Голови Державного департаменту ветеринарної медицини.

Голова Державного департаменту ветеринарної медицини
П.І.Вербицький

Державного
ветеринарної

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ
департаменту
медицини
16.08.2004 N

97

ІНСТРУКЦІЯ
про заходи з профілактики та ліквідації
захворювання курей на синдром
зниження несучості (СЗН-76)

1. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція установлює ветеринарно-санітарні заходи у випадках спалаху захворювання птиці на синдром зниження

несучості (далі - СЗН-76) у птахогосподарствах різних форм власності; порядок проведення профілактичних заходів до недопущення захворювання птиці; порядок внутрішньогосподарського використання або подальшої реалізації яєць, одержаних м'ясопродуктів при забої хворої птиці, є обов'язковою для виконання птахопідприємствами всіх форм власності і відомчої підпорядкованості, громадянами (у тому числі індивідуальними домогосподарствами та підприємствами без утворення юридичної особи), діяльність яких здійснюється у сфері птахівництва.

1.2. СЗН-76 (Egg drop syndrome -76 \EDS-76\) - це інфекційна вірусна хвороба курей, що характеризується різким зниженням несучості, ураженням репродуктивних органів птиці, зміною пігментації та форми яєць, потоншенням та деформацією шкаралупи, зниженням повноцінності білка, зменшенням процента виходу молодняку з інкубаційних яєць та зниженням його життєздатності.

1.3. Збудником хвороби СЗН-76 є гемаглютинувальний вірус, який належить до родини Adenoviridae, роду Aviadenovirus, типу Adenovirus. Діаметр віріону 80 нм, ікосаедричного типу симетрії, не має оболонки та містить дволанцюгову ДНК. Вірус СЗН-76 аглютинує еритроцити курей, качок, гусей, добре репродукується на культурі клітин качиних ембріонів.

1.4. Збудник СЗН-76 стабільний у діапазоні рН середовища 6,0 - 9,0, резистентний до хлороформу, ефіру, але чутливий до формальдегіду. Вірус має високі термостабільні властивості: при температурі 56 град. С зберігає активність протягом 1 години, при температурі 65 град. С - повністю інактивується протягом 30 хвилин, не втрачає вірулентності при сублімаційному висушуванні, чутливий до багаторазових циклів "заморожування - розморожування".

1.5. Вірус синдрому зниження несучості вражає курей-несучок та курей м'ясних порід віком 110-240 діб. Качки, гуси, перепілки можуть бути носіями патогенного вірусу СЗН-76. Хвороба протікає в гострій, хронічній та латентній формі і має виражену вікову специфічність.

1.6. Джерелом інфекції є хвора та перехворіла птиця, що виділяє вірус з послідом, носовим та фарингальним слизом, яйцями. Хвороба розповсюджується вертикально, горизонтально та контактним шляхом, особливо при утриманні птиці на підлозі. Збудник СЗН-76 передається обслуговувальним персоналом та через предмети догляду, обладнання, транспорт, інфіковані корми, воду, контаміновані прокладки для яєць, сирі продукти забою хворої птиці, яйця, яйцепродукти.

1.7. Зараження відбувається при спільному утриманні здорової

та хворої птиці. Поширення хвороби, при гострій формі, відбувається протягом 7-20 діб. На початку захворювання спостерігається тимчасове зниження апетиту птиці та продуктивності у середньому на 30-55%, збільшується кількість депігментованих, деформованих яєць з тонкою, розм'якшеною та шкарубкою шкаралупою або яєць з тріщинами. Потім з'являються яйця взагалі без шкаралупи ("лиття яєць"). Крім того, погіршується якість яєць: білок стає водянистим та каламутним з білуватими пластівцями. Як наслідок - погіршення якості інкубаційних яєць: зниження виводимості курчат, загибель ембріонів на 4-6 добу інкубації, яка продовжується до їх виведення та появи нежиттєздатного потомства.

Несучість птиці відновлюється, але початкового рівня не досягає.

У птиці, що не досягла статевої зрілості, захворювання протікає латентно, без виражених клінічних та патолого-анатомічних ознак.

При хронічному перебігу інфекції відмічається незначне зниження несучості, але з більш тривалим терміном. Через ослаблення організму перебіг хвороби може ускладнюватись іншими інфекціями, особливо при порушенні умов утримання та годівлі.

1.8. При розтині загиблої птиці в статевих органах та яйцепроводі спостерігають тонкошкаралупні або безшкаралупчасті деформовані яйця. Для патолого-анатомічних змін характерні набряк

та інфільтрація тканин яйцепроводу або атрофія яєчників з крововиливами в них, жовтковий перитоніт, незначний катаральний ентерит.

2. Діагностика СЗН-76

2.1. Діагноз на СЗН-76 встановлюють на підставі результатів лабораторних досліджень з урахуванням епізоотологічних даних, клінічних ознак, патолого-анатомічних змін. При цьому особливу увагу приділяють аналізу несучості дорослих курей, загибелі ембріонів та добових курчат.

2.2. При підозрі захворювання птиці СЗН-76 для встановлення діагнозу лікар ветеринарної медицини направляє в державні лабораторії ветеринарної медицини хвору птицю в кількості 4-6 голів. Крім цього, з кожного приміщення, де виникла підозра на захворювання, направляють свіжі трупи птиці, проби сироваток крові (20 проб) для серологічних досліджень з інтервалом 12-14 діб. Для виявлення латентної форми хвороби, крім серологічних досліджень, проводяться дослідження ембріонів, які загинули на 4-6 добу інкубації, а також задохликів.

2.3. Вірус виділяють з патологічного матеріалу (клоаки, печінки, яйцеводу, селезінки, крові, лейкоцитів, фекалій) обов'язково в перші 10 днів, через інфікування виділеною культурою аденовірусу 9-денних качиних ембріонів або качиних (гусячих)

культур клітин з трьома послідовними пасажами з 7-10-денними інтервалами.

3. Заходи з профілактики захворювання птиці СЗН-76

3.1. Для запобігання захворюванню птиці на СЗН-76 керівники підприємств та організацій, власники господарств та спеціалісти ветеринарної медицини, які займаються птахівництвом, незалежно від форм власності зобов'язані виконувати заходи, передбачені Ветеринарно-санітарними правилами для птахівницьких господарств і вимогами до їх проектування, затвердженими наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини України від 03.07.2001 N 53 (z0565-01) та зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 05.07.2001 за N 565/5756, іншими нормативно-правовими актами з питань ветеринарної медицини. При цьому необхідно організувати захист господарства від занесення даної інфекції та її розповсюдження в господарстві.

3.2. Для профілактики СЗН-76 необхідно дотримуватись таких умов:

комплектувати стада птиці добовим молодняком (увозити інкубаційні яйця) тільки з благополучних птахогосподарств щодо інфекційних хвороб птиці;

забезпечити оптимальні зоогігієнічні і зоотехнічні умови утримання птиці та повноцінну годівлю раціонами, збалансованими

за білками, вітамінами, мінеральними речовинами та мікроелементами;

проводити профілактичні перерви та підготовку пташників для кожної наступної партії птиці у відповідності до чинної Інструкції з проведення ветеринарної дезінфекції, дезінвазії та дератизації;

комплектувати пташники одновіковою птицею; проводити дезінфекцію племінних яєць парами формальдегіду не пізніше 1,5 год. після знесення та вдруге перед закладенням в інкубатори. При цьому на 1 куб. м приміщення (камери) використовують 30 куб. см формальдегіду (38%), 15 куб. см води і 20 г марганцевокислого калію. Експозиція – 30 хвилин при температурі повітря 30-37 град. С і відносній його вологості 73-80%. Дезінфекцію інкубаційних яєць дозволяється проводити іншими деззасобами, зареєстрованими на території України згідно з настановами щодо їх застосування;

забезпечити проведення відокремленої інкубації завезених яєць у господарство від яєць, одержаних від власного батьківського поголів'я;

вирощувати добовий молодняк, одержаний із завезених яєць, окремо від птиці господарства;

проводити дезінфекцію одягу, взуття та рук обслуговувального персоналу.

3.3 У племінних господарствах (племзаводи, племрепродуктори I та II) ремонтний молодняк птиці досліджують на СЗН-76 у РЗГА, ІФА

в 90-120, 160-180-денному віці, а далі - один раз на квартал, направляючи для дослідження 20 проб сироваток крові з кожного приміщення.

3.4. Для інкубації використовують яйця від птиці, вільної від вірусу СЗН-76. Обов'язковою умовою для цього вважають негативні результати РЗГА або ІФА, одержані при дослідженні парних проб сироваток крові птиці (з інтервалом 12-14 діб), але не пізніше ніж за місяць до збору яєць на інкубацію.

3.5. Проводити профілактичну вакцинацію курей у віці 90-140 діб, але не пізніше ніж за один місяць до початку яйцекладки. Максимальний захист після щеплення настає через 3 тижні і триває до 12 місяців.

4. Заходи боротьби при виявленні захворювання птиці на СЗН-76

4.1. При встановленні діагнозу на СЗН-76 господарство (відділення, ферму, пташник) оголошують в установленому порядку не благополучним щодо цієї хвороби і вводять карантинні обмеження, за умов яких забороняється:

переміщення птиці з неблагополучних пташників (ферми, відділення, зони) у будь-яке інше приміщення чи господарство;

переміщення птиці в середині пташника;
використання для інкубації яєць з неблагополучних пташників;

використання тари без дезінфекції;

вивезення кормів, обладнання, інвентарю з території неблагополучного господарства;
вивезення пуху і пера на переробні підприємства без дезінфекції;
увезення та складування яєць, отриманих від птиці неблагополучних і благополучних пташників в одному яйцескладі господарства ;
вхід персоналу на територію неблагополучного господарства та вихід з нього без повної санітарної обробки та зміни одягу та взуття.

4.2. У період неблагополуччя в господарстві дозволяється:

забивати птицю з неблагополучних пташників або ферм у господарствах (за наявності умов) або на птахопереробних підприємствах, які працюють у карантинному режимі;
реалізація тушок битої птиці після термічної обробки (проварювання);
інкубація яєць для внутрішньогосподарських потреб від клінічно здорової птиці;
увезення інкубаційних яєць (добових курчат) з благополучних щодо інфекційних хвороб птиці господарств за умови ізольованої інкубації (вирощування).

4.3. Птицю благополучних пташників вакцинують вакцинами згідно з настановами щодо її застосування. Для попередження виникнення інших хвороб заразної етіології проводять медикаментозне лікування із застосуванням антибактеріальних

препаратів та обов'язково поліпшують раціон годівлі й умови утримання птиці.

4.4. Пух і перо, отримані від забою птиці з неблагополучних пташників, дезінфікують.

4.5. Послід та підстилковий матеріал з неблагополучних пташників підлягають біотермічному знезараженню.

4.6. Обов'язковому очищенню та дезінфекції підлягають контейнери, ящики, коробки, що використовувались під час транспортування птиці на забій, м'ясної тари, а також картонні прокладки, ящики та інша тара для транспортування яєць.

4.7. У господарствах регулярно проводять дезінфекцію неблагополучних пташників, інкубаторіїв, підсобних приміщень, інвентарю, обладнання, території, транспорту та інших об'єктів, дезінсекцію та дератизацію.

4.8. Карантинні обмеження щодо СЗН-76 птиці з господарства

(відділення, зони) знімають, якщо:

при загальному серологічному дослідженні проб сироваток крові (з інтервалом 12-14 днів) не було виявлено птиці, що позитивно прореагувала;

отримано негативні результати біопроби на качиних та курячих ембріонах;

протягом останніх 3 місяців, після останнього забою хворої чи перехворілої птиці, не було відмічено клінічних ознак

та патолого-анатомічних змін, характерних для даного захворювання і після проведення заключних ветеринарно-санітарних заходів з ліквідації захворювання.

4.9. З метою прискорення ліквідації СЗН-76 розпорядженням Головного державного інспектора ветеринарної медицини району за згодою керівника (власника) господарства надається дозвіл на забій усієї птиці неблагополучного пташника (відділення, ферми, господарства), не чекаючи закінчення терміну експлуатації.

4.10. У птахогосподарствах, після зняття карантинних обмежень щодо СЗН-76, продовжують вакцинацію птиці. Питання про призупинення вакцинацій птиці вирішується спеціалістами державної служби ветеринарної медицини комісійно на місцях.

4.11. Керівники, працівники, власники господарств та ферм, орендарі, які допустили порушення карантинних обмежень та інших чинних ветеринарно-санітарних правил, що визначені даною Інструкцією, несуть відповідальність згідно з діючим законодавством.

Заступник Голови
Державного департаменту
ветеринарної медицини
О.М.Вержиковський